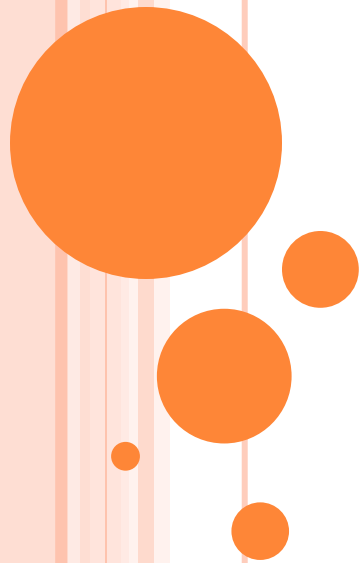

***СОБИРАЧИ НА
МАКЕДОНСКИ НАРОДНИ
УМОТВОРБИ***

- Народната литература е создадена од народот или пак како наратор се зема народниот раскажувач. Таа се пренесувала од колено на колено (од генерација на генерација) по устен пат.
- Македонските народни песни претставуваат дел од богатото фолклорно наследство на нашиот народ.
Народните песни потекнуваат од најдалечното минато.
- Народните песни се делат на: лирски, епски и лирско-епски.

- Македонските народни песни почнале да се запишуваат во средината на IX век, во времето на Преродбата. Први интерес покажале научници од соседните народи, како што се: Вук Караџиќ, Стефан Верковиќ, Станко Враз, Виктор Иванович Григорович.
- Во Македонија Преродбата започнува со самото посветување на Димитар Миладинов за собирање народни умотворби, како и на отворање училишта и наоѓање приврзаници и наследници.
- Со макотрпна работа и со помош на брат му Константин, во 1861 година успеваат да го објават Зборникот со народни песни.
- Освен браќата Миладиновци со собирачка дејност се занимавале и Кузман Шапкарев, Марко Цепенков, Ѓорѓија Пулевски и др.

*Димитар
Миладинов*

- Браќата **Димитар** (Струга, 1810 - Цариград, 23 јануари 1862) и **Константин** (Струга, 1830 - Цариград, 18 јануари 1862) **Миладинови** се едни од главните преставници на македонската преродба во средината на XIX век.
- Основно училиште завршиле во Струга, а подоцна и гимназија во Јанина, денешна Грција. Константин продолжил со своето образование и се запишал на словенска филологија на Филозофскиот факултет при Императорскиот универзитет во Москва.
- Со диплома на учители браќата се вратиле во родниот крај каде учителствувале во повеќе места.
- Во училиштето во Охрид, Димитар Миладинов се сретнал со познатиот руски научник, славистот, Виктор Иванович Григорович. Оваа средба била пресудна Миладиновци да почнат да се занимаваат и со собирачката дејност-собирање и запишување на македонски народни песни и други умотворби, кои подоцна ги отпечатиле во еден голем Зборник. Во таа дејност се вклучил и средниот брат Наум Миладинов.

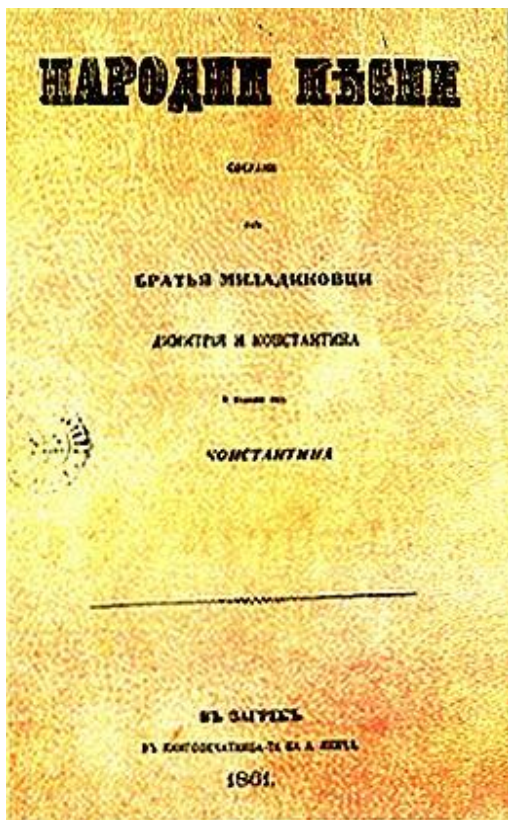

*Константин
Миладинов*

- Имајќи го собраниот материјал од народни умотворби, Константин целосно се ангажирал во реализирање на идејата за нивно печатење.
- Работејќи на редактирање на песните и другите народни умотворби и нивно подготвување за Зборникот, Константин и самиот почнал да пишува поезија.
- Поетското творештво на Константин Миладинов, иако скромно, само петнаесет песни, го става на пиедесталот на македонската нова литература како основоположник на македонската уметничка поезија.
- Со песната „Т'га за југ“, која има 70 прпеви на 42 јазици, секоја година се отвораат Струшките вечери на поезијата.
- Обвинети како шпиони против кои, според изјавата на официјалните турски власти, се подготвува судски процес, браќата Миладиновци умреле во цариградските затвори, во 1862 година, под досега неразјаснети околности.

*Зборникот на
Миладиновци*

- **Зборникот на Миладиновци**, насловен како *Български народни песни*, излегува од печат во Загреб, во текот на јуни 1861 година.
- Во овој Зборник на 538 страници голем формат се објавени вкупно 660 песни, од кои 584 македонски и 76 бугарски.
- Покрај тоа, во книгата се приклучени уште и свадбени обичаи од Струга и Кукуш, годишни обичаи од Струга, верувања, игри, преданија, сопствени народни имиња, пословици, гатанки и мал македонско-хрватски речник
- *Предговорот* кон Зборникот на народни песни е приредувачки и толковен коментар кон неговите содржини. Приредувачкиот коментар, најпрвин, прецизно ги изложува податоците за соработувачкиот тим на кажувачките од една страна, и запишувачките, од друга.

*Марко Цепенков
Прилеп, 7
ноември 1829 -
Софија, 29
декември 1920*

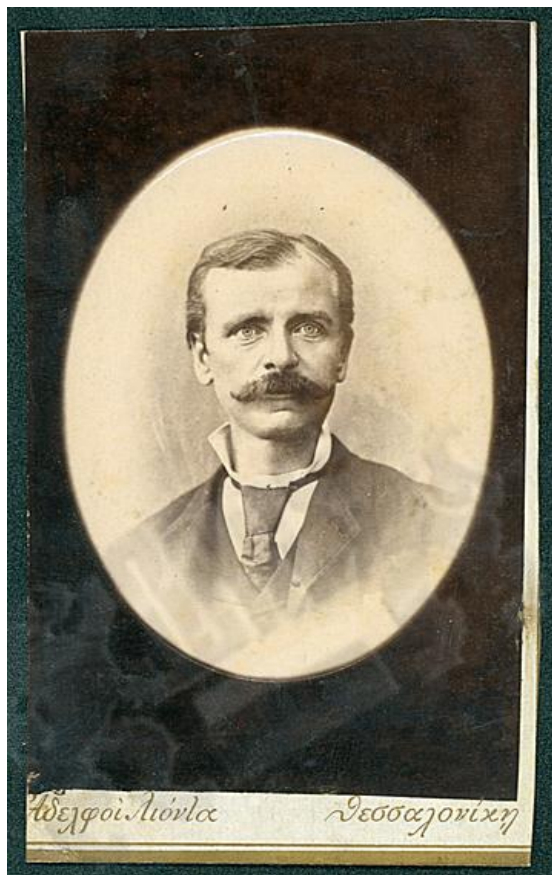
- **Марко Костов Цепенков** е најголем собирач на македонски народни умотворби, кои имаат непроценливо значење за македонската фолклористика, за етнографијата, за лингвистиката, за националната историја, за правото и за моралот на Македонците.
- Временски има најдолга запишувачка практика - повеќе од 40 години собирал народни умотворби.
- Тој лично самиот ги запишал своите фолклорни и етнолошки материјали.

- Своите запишани фолклорни и етнологски материјали Марко Цепенков ги собрал претежно од Прилеп и неговата околина, но и од Битолско, Скопско, Штипско, Велешко и Дебарско.
- Соодветно на обемиот фонд собрани народни умотворби, голем е и бројот на интерпретаторите од кои Цепенков ги слушал и запишувал своите фолклорни материјали.
- Автор е на драмското дело „Црне Војвода“, а неговата автобиографија претставува богат извор за проучување на целокупниот живот во Прилеп.
- Во вкупниот број на публикувани и непубликувани негови дела можат да се набројат повеќе од 5500 пословици и поговорки, 800 приказни, 150 песни, 100 гатанки, 400 верувања и клетви, 300 благослови, 350 баења, 2900 соништа и нивни толкувања, 70 детски игри, јазичен и етнологски материјал (речник, тајни јазици, описи на занаети, обичаи, обреди, реквизити од домашниот материјален живот и народната аргономија и сл.).

*Кузман Атанасов
Шапкарев (Охрид,
1 февруари 1834 -
Софија, 18
март 1909)*

- **Кузман Атанасов Шапкарев** е еден од најзначајните собирачи, публикатори и афирматори на македонски народни умотворби и еден од првите македонски учебникари.
- По стапките на Димитрија Миладинов, кој му станал зет, зашто Кузман се оженил со неговата ќерка, почнал да собира народни песни и умотворби.
- Кон крајот на својот живот заминал за Бугарија. Обемот и квалитетот на собраниот материјал го вбројуваат Шапкарев меѓу најголемите собирачи на народни умотворби не само од Македонија, туку од целиот Балкан.

